

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა N31

14.08.2018

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის ქუთაისი (სალორია)-ბაღდათი-აბასთუმანი-ბენარას საავტომობილო გზის კმ-75-კმ-81 მონაკვეთის სარეკონსტრუქციო სამუშაოები

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტი; ალ. ყაზბეგის გამზირი N12;

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ადიგენის მუნიციპალიტეტი;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 04.07.2018

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: სს "ინსტიტუტი იგ3"

ძირითადი საპროექტო მონაცემები

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში „საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტი“ მიერ წარმოდგენილია ადიგენის მუნიციპალიტეტში, „ქუთაისი (სალორია)-ბაღდათი-აბასთუმანი-ბენარას საავტომობილო გზის კმ-75-81კმ. მონაკვეთის სარეკონსტრუქციო სამუშაოების პროექტის სკოპინგის ანგარიში.

საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის „ქუთაისი (სალორია)-ბაღდათი-აბასთუმანი-ბენარას საავტომობილო გზის 75-81კმ. მონაკვეთის სარეკონსტრუქციო სამუშაოები გათვალისწინებულია ზეკარის უღელტეხილის მიდამოებში აღნიშნული გზისა და წყალთაშუა კაკასხიდი აბასთუმნის საავტომობილო გზების გასაყარში. პროექტით გათვალისწინებულია დაახლოებით 6 კილომეტრიანი გზის რეკონსტრუქცია.

საპროექტო გზის დერეფანი გადის დასახლებულ პუნქტებზე, მდინარის კალაპოტის სიახლოვეს. გარდა ამისა, რამდენიმე უბანი კვეთს მცირე მდინარეების და დროებითი ნაკადების კალაპოტს. პროექტით დადგენილი მიწის ვაკისის სიგანე შეადგენს 8 მ-ს. ვინაიდან არსებული მიწის ვაკისი ცალკეულ ადგილებში საკმაოდ ვიწროა, საპროექტო სიგანე მიიღება ფერდობის ჩამოჭრის ხარჯზე.

ცალკეულ მონაკვეთებში არსებული გზა ვიწროა და მისი სიგანე მერყეობს 3-5მ.-მდე. საპროექტო მონაკვეთზე არსებული საფარი ფაქტიურად წარმოადგენს ადგილობრივ გრუნტს. საპროექტო გზის ზოგიერთ ადგილას შეინიშნება მდინარის მიერ ფერდობის გამორეცხვები, ასევე ზედაპირული წყლებისგან ჩარეცხილი-ჩადარული ადგილები. მიწები ამორტიზებულია და ვერ უზრუნველყოფს ზედაპირული წყლების არინებას. ასევე გზაზე არსებული წყალგამტარი ხიდები საგრძნობლად არის დაზიანებული და არ ექვემდებარება აღდგენას.

ძირითადი სამუშაოების დასრულების შემდგომ განხორციელდება სარეკულტივაციო სამუშაოები, რაც გულისხმობს დროებითი ნაგებობების დემობილიზაციას, მშენებლობის პროცესში დაზიანებული უბნების აღდგენას, დაბინძურებული ნიადაგების/გრუნტის მოხსნას და სარემედიაციოდ გატანას.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ს პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზშ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

- 1. გზშ-ს ანგარიშში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-3 ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
- 2. გზშ-ს ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-4 ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
- 3. გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი** უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ს პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
- 4. გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
 - პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
 - პროექტის აღწერა;
 - საპროექტო გზის ინფრასტრუქტურის ობიექტების აღწერა;
 - საპროექტო გზის ძირითადი ტექნიკური პარამეტრები;
 - საპროექტო გზის შემადგენელი ობიექტების, სანაყაროების და სამშენებლო ბანაკის shp ფაილები.
 - ხიდების და მათი დამხმარე ნაგებობების მშენებლობასთან დაკავშირებული საკითხები;
 - ბეტონის სამუშაოების, ფუნდამენტებისა და ხიდის სტრუქტურული მოწყობის შესახებ ინფორმაცია;
 - საპროექტო გზის კვანძების რაოდენობა.
 - გასასვლელების, წყალსარინი არების მოწყობის, პროფილირების და განივი დრენაჟის მიწების/კიუვეტების მოწყობის შესახებ ინფორმაცია.
 - ფეხით მოსიარულეთა გადასასვლელების მოწყობა;
 - გეომეტრიული პარამეტრების, გზის საფარისა და განივი კვეთების შესახებ ინფორმაცია;
 - ინფორმაცია საპროექტო დერეფანში არსებული კულტურული ძეგლების ან/და არქეოლოგიური ძეგლის არსებობის შესახებ, სსიპ საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოსთან შეთანხმდეს არქეოლოგიური

მემკვიდრეობის მხრივ პოტენციურად საინტერესო უბნები და წარმოდგენილი იქნეს შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტები.

- საპროექტო გზის ძირითადი ინფრასტრუქტურის დაშორება მოსახლეობასთან კონკრეტული მანძილების მითითებით, ასევე ზედაპირული წყლების ობიექტიდან დაშორება;
- პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები: შესაბამისი დასაბუთებით, მათ შორის არა ქმედების ალტერნატივა, საპროექტო გზის ინფრასტრუქტურული ობიექტების განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივა;

4.1 სამშენებლო სამუშაოების განხორციელების შესახებ ინფორმაცია კერძოდ:

- მისასვლელი გზის საჭიროებისა და აღნიშნული გზის მშენებლობასთან დაკავშირებული საკითხები;
- მცენარეული და ნიადაგის საფარის მოხსნის სამუშაოების, გრუნტის სამუშაოების და სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით);
- როგორი თანმიმდევრობით (ვადების მითითებით) განხორციელდება საპროექტო გზის და ასევე მისი ინფრასტრუქტურის მშენებლობა;
- საპროექტო გზის მშენებლობაზე დასაქმებული ადამიანების საერთო რაოდენობა მათ შორის დასაქმებულთა ადგილობრივების წილი;
- მშენებლობისათვის საჭირო ინერტული მასალების მოპოვების საკითხები;
- როგორ იგეგმება სამშენებლო ნედლეულის (ასფალტის, ცემენტის და სხვა.) წარმოების საკითხები.
- საპროექტო გზის მშენებლობაში გამოყენებული ტექნიკის ჩამონათვალი და რაოდენობა;
- სად იგეგმება მშენებლობაში გამოყენებისთვის ფუჭი ქანების დროებითი და საბოლოო განთავსება. კერძოდ, ფუჭი ქანების განთავსების (სანაყაროების) ადგილმდებარეობის GIS კოორდინატები და შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტაცია;

4.2 ძირითადი სამშენებლო ბანაკის განთავსების შესახებ ინფორმაცია მათ შორის:

- სამშენებლო ბანაკის გენ-გეგმა;
- ბანაკის განთავსების ადგილის კოორდინატები და მისი ფართობი;
- როგორ მოხდება სამშენებლო ბანაკის სასმელ-სამეურნეო და ტექნიკური წყალმომარაგება, ტერიტორიაზე არსებობს თუ არა წყლის სამარაგო რეზერვუარი;
- როგორ გადაწყდება ბანაკზე წარმოქმნილი ჩამდინარე წყლების მართვის საკითხი: ტერიტორიაზე გათვალისწინებული სასენიზაციო ორმოს ტევადობა; საწარმოო ჩამდინარე წყლებისთვის არსებობს თუ არა სასედიმენტაციო გუბურები; ძირითად სამშენებლო ბანაკზე გათვალისწინებული საწვავის შესანახი რეზერვუარის ტიპი და ტევადობა;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროცესში მოსალოდნელი ნარჩენების შესახებ მონაცემები;

4.3 საპროექტო დერეფანში ჩატარებული გეოლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს:

- საპროექტო უბნის გეოლოგიური აგებულება;
- რეგიონის ზოგად გეოლოგიური რუკა;
- რელიეფი (გეომორფოლოგია);

- საპროექტო დერეფნის საინჟინრო-გეოლოგიური რუკა, საინჟინრო-გეოლოგიური ჭრილები;
- საპროექტო რაიონის გეომორფოლოგიური, გეოლოგიური, ჰიდროგეოლოგიური, სეისმური და ტექტონიკური პირობების აღწერა;
- საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები (მათ შორის საპროექტო ტერიტორიის სივრცეში არსებული საშიში გეოლოგიური პროცესების აღწერა);
- მშენებლობის დაწყებამდე საპროექტო დერეფანში ჩასატარებელი დეტალური საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევების სამუშაო პროგრამა (ჭაბურღილების რაოდენობა, ადგილმდებარეობა, ლაბორატორიული კვლევები გრუნტების ლაბორატორიული კვლევის შედეგები და ა.შ.);
- საპროექტო დერეფანში ჩატარებული საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევის შედეგები. მათ შორის ყურადღება უნდა გამახვილდეს საპროექტო დერეფანში საშიში გეოდინამიკური პროცესების (მეწყერი, ეროზია) განვითარების თვალსაზრისით რთული უბნების ადგილმდებარეობებს აღწერაზე. ასევე მოცემული უნდა იყოს გასატარებელი პრევენციული ღონისძიებები;
- გეოლოგიური კვლევის შედეგების გათვალისწინებით შემუშავებული დასკვნები და რეკომენდაციები;
- ვინაიდან საპროექტო ტერიტორია უშუალო სიახლოვესაა ზურმუხტის ქსელის კანდიდატ უბანთან, გზშ-ს ანგარიშში შესწავლილი უნდა იქნას ზემოქმედება ზურმუხტის ქსელის კანდიდატ საიტზე. ჩატარდეს „ზურმუხტის ქსელის“ კანდიდატ საიტზე დაგეგმილი საქმიანობით მოსალოდნელი ზემოქმედების ე.წ. „მიზანშეწონილობის შეფასება“ ამ შეფასებაზე დაყრდნობით შეფასებაში ასახული უნდა იქნას, მოსალოდნელი ზეგავლენა სათანადო დასაბუთებით, შემარბილებელი, ზემოქმედების თავიდან აცილებისა და საკომპენსაციო ქმედებები, კვლევის შედეგებზე დაყრდნობით მომზადებული საკონსერვაციო გეგმა;

4.4 ჰიდროლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს შემდეგს:

- მდინარე ქერშავეთის და მისი შენაკადების ჰიდროლოგია;
- სკოპინგის ანგარიშში ნახსენები „მცირე მდინარეების და დროებითი ნაკადების“ შესახებ დეტალური ინფორმაცია (სახელების და საპროექტო გზასთან უახლოესი წერტილის GIS კოორდინატების მითითებით) და ჰიდროლოგია.
- დეტალურ ინფორმაციას მაქსიმალურ ჩამონადენზე, მინიმალურ ჩამონადენზე, მყარ ნატანზე;
- ეროზიული პროცესების შესახებ ინფორმაციას და საჭიროების შემთხვევაში ეროზიის საწინააღმდეგო ღონისძიებებს კალაპოტური პროცესების და ნაპირსამაგრი სამუშაოების შესახებ;

4.5 ბიოლოგიური გარემო: საპროექტო ტერიტორიის ფლორისა და მცენარეული საფარის დეტალური აღწერა; საქართველოს იშვიათი და წითელი ნუსხის სახეობები, რომლებიც გვხვდება დაგეგმილ საპროექტო დერეფანში; ხმელეთის ფაუნა; საპროექტო დერეფანში გავრცელებული საქართველოს წითელ ნუსხაში შეტანილი ცხოველთა სახეობები; საკვლევი არეალი და საველე კვლევის მეთოდები, სენსიტიური ადგილები, საველე კვლევის შედეგები;

5. პროექტის განხორციელების შედეგად გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, ემისიები სამშენებლო ტექნიკის მუშაობისას;

- ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება მშენებლობის და ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება და საშიში გეოდინამიკური პროცესები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- საშიში გეოლოგიური პროცესების შესაძლო გააქტიურების განსაზღვრა საპროექტო ობიექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის პერიოდში, დამცავი ღონისძიებების მითითებით;
- ზემოქმედება ნაყოფიერ ფენაზე;
- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე და შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ზედაპირულ წყლებზე, მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, ზედაპირული წყლების დაბინძურების რისკი, შემარბილებელ ღონისძიებებთან ერთად;
- საპროექტო ტერიტორიაზე არსებულ მცენარეებზე, ზემოქმედების შემთხვევაში, ინფორმაცია ზემოქმედებას დაქვემდებარებული ხე-მცენარეების შესახებ სახეობების და რაოდენობის მითითებით. ზემოქმედება საქართველოს კანონმდებლობითა და საერთაშორისო ხელშეკრულებებით დაცულ სახეობებზე და ჰაბიტატებზე. ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საკომპენსაციო ღონისძიებებზე, მათ შორის, საჭიროების შემთხვევაში ჰაბიტატის აღდგენის ღონისძიებებზე.
- სათანადო კვლევაზე დაყრდნობით მომზადებული ინფორმაცია, უშუალოდ პროექტის გავლენის ზონაში არსებულ ცხოველებზე (განსაკუთრებული ყურადღება გამახვილდეს საერთაშორისო ხელშეკრულებებით და საქართველოს "წითელ ნუსხით" დაცულ სახეობებზე), მათ შორის წყალზე დამოკიდებულ ცხოველებზე, მათზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებებზე. ზემოაღნიშნული კვლევის შედეგები;
- აისახოს სათანადო კვლევაზე დაყრდნობით მომზადებული დეტალური ინფორმაცია, პროექტის გავლენის ზონაში არსებულ მდინარეების იქთიოფაუნაზე, მათზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებებზე;
- ზემოაღნიშნული კვლევების შედეგების საფუძველზე, მონიტორინგის გეგმაში აისახოს, ბიომრავალფეროვნების ცალკეულ კომპონენტებზე ზემოქმედებაზე დაკვირვების საკითხი;
- ნარჩენების მართვის საკითხები, მათ შორის ნარჩენების მართვის გეგმა, ნარჩენების წარმოქმნით მოსალოდნელი ზემოქმედება;
- ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, მიწის საკუთრებასა და გამოყენებაზე, ბუნებრივი რესურსების შეზღუდვაზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- საპროექტო ტერიტორიაზე არსებული კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების შესახებ ინფორმაცია და მათზე ზემოქმედების საკითხები (არსებობის შემთხვევაში);
- პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი მონიტორინგის გეგმა;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- გზშ-ს ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- საპროექტო გზის განთავსების ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით).

6. გზშ-ს ანგარიშში ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- საპროექტო გზის ინფრასტრუქტურული ობიექტების ძირითადი ტექნიკური პარამეტრები ერთიანი ცხრილის სახით.
- აეროფოტო სურათზე (მაღალი გარჩევადობით) დატანილი საპროექტო არეალის სქემატური რუკა ბეჭდური და ელექტრონული ფორმით (A3 ფორმატი; Shape ფაილი WGS_1984_37N(38N) პროექციით), სადაც მოცემული იქნება საპროექტო გზის ინფრასტრუქტურული ობიექტები, არსებული და საპროექტო გზა, სამშენებლო ბანაკი, სამშენებლო მოედნები, სანაყაროს ტერიტორია (ასეთის საჭიროების შემთხვევაში);
- მშრალი ხევების, შენაკადების და სარწყავი არხების გადაკვეთის დეტალური პროექტები;
- გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს წინამდებარე დასკვნით გათვალისწინებული სტრუქტურის შესაბამისად;
- გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს დეტალურად მოქმედი და საპროექტო გზის დაცვის ზონების შესახებ დეტალური ინფორმაცია.

დასკვნითი ნაწილი:

წარმოდგენილი გზის shape-file ები საჭიროებს დაზუსტება/კორექტირებას, ასევე ზოგიერთ მონაკვეთებზე ნახაზის გარეთ არის დარჩენილი ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტერიტორიიდან ამორიცხული და საქართველოს საავტომობილო გზების კუთვნილი ფართობები. აღნიშნული ცდომილებების მაგალითებს წარმოგიდგენთ დანართის სახით და ასევე გაცნობებთ, რომ წარმოდგენილი რუკები მთლიანად საჭიროებს კორექტირება/დაზუსტებას;

საპროექტო გზის მთლიანი მონაკვეთი კვეთს ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკს. ვინაიდან პროექტის მასშტაბიდან გამომდინარე საკმაოდ დიდი ზიანია მოსალოდნელი ტყის ეკოსისტემებზე, გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკისა და მისი ჰაბიტატების შესახებ.

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში „საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის“ მიერ წარმოდგენილ ადიგენის მუნიციპალიტეტში, შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის „ქუთაისი (საღორია)-ბაღდათი-აბასთუმანი-ბენარას საავტომობილო გზის კმ-75-81-კმ. მონაკვეთის სარეკონსტრუქციო სამუშაოების“ პროექტზე **სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიშში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.